

Nr 94.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare anslag till ny ladugård m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar; given Stockholms slott den 15 februari 1935.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

I en den 3 februari 1933 dagtecknad proposition, nr 80, föreslog Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte för uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med ett av föredragande departementschefen förordat förslag av ny ladugård m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar å Salbohed för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 48,000 kronor, att utgå av lånemedel. Det av departementschefen förordade förslaget överens-

stämde väsentligen med ett av anstaltens styrelse utarbetat, av byggnadsstyrelsen med skrivelse den 16 januari 1933 överlämnat förslag. Enligt detta förslag skulle ladugården uppföras av trä och avses för 48 kor, varvid erforderliga yttre dränerings- och ledningsarbeten m. m. beräknades skola utföras med anlåtande av anstaltens personal och interner.

I propositionen anförde *departementschefen* med anledning av vissa i byggnadsstyrelsens skrivelse gjorda uttalanden bland annat, att han i likhet med byggnadsstyrelsen förutsatte, att anstaltens elever och arbetsledare, i den mån så lämpligen kunde ske, anlätades för utförande av hithörande arbeten, ävensom att han, innan byggnadsföretaget igångsattes, funne undersökning böra verkställas, huruvida icke inom den angivna kostnadsramen kunde göras sådan jämkning i det föreliggande förslaget, att ett däri ingående svinhus kunde uppföras såsom en fristående byggnad.

I utlåtande nr 8 anförde *särskilda utskottet*, att utskottet vore övertygat om byggnadsföretagets behövlighet men att det funnit den för ändamålet beräknade kostnaden 48,000 kronor väl hög. Då utskottet emellertid icke haft möjlighet att verkställa närmare utredning rörande eventuell nedsättning i detta belopp, hade utskottet ansett hela det äskade beloppet böra ställas till Kungl. Maj:ts förfogande. Utskottet utginge härvid ifrån att det skulle visa sig möjligt att genom iakttagande av praktiska förenklingar och största sparsamhet icke oväsentligt nedbringa den slutliga kostnaden för ifrågakvarande byggnadsarbete.

Med godkännande av särskilda utskottets utlåtande biföll *riksdagen* propositionen.

Med anledning av vad sålunda förekommit uppdrog *Kungl. Maj:t* den 26 juli 1933 åt byggnadsstyrelsen att verkställa utredning rörande möjligheten att nedbringa kostnaderna för här avsedda byggnadsföretag under 48,000 kronor ävensom inkomma med det förslag i ämnet, vartill styrelsen funne omständigheterna föranleda.

Till fullgörande av detta uppdrag överlämnade *byggnadsstyrelsen* med skrivelse den 10 juli 1933 ett efter samråd med lantmännens tekniska byrå i Stockholm genom styrelsens utredningsbyrå upprättat nytt förslag i ämnet, framställt å fyra den 4 juli 1933 dagtecknade ritningar. I detta förslag, över vilket föreståndaren för anstalten avgivit yttrande, hade ladugårdsbyggnaden gjorts smalare och längre, varigenom en billigare takkonstruktion erhållits. Samtidigt hade, utan ökning av kostnaderna, taket givits större höjd, varigenom de för förvaring av säd avsedda utrymmena kunnat ökas med 75 % och ett av anstalten uttalat önskemål därigenom tillgodoses. Vidare skulle ett fristående svinhus uppföras. Genomförandet av detta förslag beräknades draga en kostnad av 45,000 kronor.

Genom beslut den 28 juli 1933 uppdrog *Kungl. Maj:t* åt byggnadsstyrelsen att i enlighet med sistnämnda förslag uppföra däri avsedda byggnader för en beräknad kostnad av högst 45,000 kronor, därvid det skulle tillkomma styrelsen att, efter samråd med anstaltsstyrelsen, vidtaga de smärre omläggningar och ändringar i förslaget, som kunde visa sig behövliga eller lämpliga och vilka av anstaltsstyrelsen godkändes samt icke medförde ökning i kostnaderna för arbetena.

Härefter har *byggnadsstyrelsen* i skrivelse den 14 januari 1935 anfört bland annat följande:

Sedan ritningar och handlingar utarbetats för själva byggnadsarbetenas utbudande på entreprenad, hade, så snart ske kunde efter det konflikten inom byggnadsindustrien avvecklats, anbud å ifrågavarande arbeten infordrats. Av de vid anbudstidens utgång den 2 juli 1934 inkomna anbuden hade det lägsta slutat å 47,600 kronor. Dessförinnan hade emellertid anstaltens föreståndare meddelat, att anstalten numera icke kunde, såsom ursprungligen förutsatts, ställa till förfogande personal vare sig för utförande av yttre dränerings- och ledningsarbeten eller något som helst arbete för byggnadsföretagets räkning, enär — efter överflyttning av klienter från Salbohed till Salberga sjukhus — större delen av anstaltens elever vore minderåriga och imbecilla och alltså icke kunde utföra något egentligt arbete. De övriga eleverna vore enligt föreståndaren behövligen för hushållets, jordbrukets och trädgårdens dagliga behov. Till följd härav hade de arbeten, vilka ursprungligen avsetts att utföras genom anstaltens eget folk, jämväl upptagits såsom entreprenadarbeten.

Kostnaderna ställde sig följaktligen numera sålunda:

Byggnadsarbeten	kronor 47,600
Yttre och inre ledningar jämte rörgravsarbeten	» 11,000
Hydroforanläggning	» 2,400
Administration och diverse oförutsedda arbeten	» 6,000
	Summa kronor 67,000

Styrelsen hade härefter från de lägst bjudande spekulanterna ävensom andra byggmästare infordrat anbud under hand å byggnadsarbetena under förutsättning av vissa förbilliganden, men endast obetydliga reduktioner i kostnaderna hade härigenom kunnat åstadkommas. Styrelsen hade därför — i syfte att om möjligt åvägabringa större kostnadsbesparing — uppdragit åt arkitekten L. N. Gramén, vilkens praktik speciellt omfattade lantmannabyggnader, att i samråd med anstaltens föreståndare verkställa alla de beskrifningar av förslaget och föreslå alla de besparingar, som skäligen kunde vidtagas. Sedan arkitekten Graméns förslag inkommit, hade nya anbud å byggnadsarbetena infordrats till den 28 december 1934. Det lägsta av de härvid inkomna anbuden hade slutat å 44,900 kronor. Den uppkomna kostnadsminskningen beträffande själva byggnadsarbetena utgjorde sålunda 2,700 kronor, och kostnaderna för byggnadsföretaget i sin helhet uppginge följaktligen till 64,300 kronor. Utöver vad för byggnadsföretaget av riksdagen redan anvisats, 48,000 kronor, skulle alltså ett belopp av 16,300 kronor erfordras för byggnadsföretagets genomförande.

På grund av vad sålunda förekommit och då anstaltens föreståndare hos styrelsen framhållit det trängande behovet av att ifrågavarande byggnader med det snaraste komme till utförande, har byggnadsstyrelsen hemställt, att ytterligare 16,300 kronor måtte ställas till förfogande för uppförande av ifrågavarande ladugård m. m.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, ha de verkställda undersökningarna ådagalagt, att ladugårdsbyggnaden vid Salbohedsanstalten under nuvarande förhållanden icke kan uppföras för den kostnad, som tidigare beräknats, trots den begränsning och förenkling av byggnadsprogrammet, som vid de fortsatta övervägandena uppnåtts. Vid den beräkning av anslagsbehovet, som förelades 1933 års riksdag, förutsattes nämligen, att arbeten, representerande en kostnad, som torde kunna uppskattas till omkring 15,000 kronor, skulle

*Departements-
chefen.*

komma till utförande med anlitande av anstaltens elever och arbetsledare. Sedan dess har genom överförande till Salberga sjukhus av äldre interner klientelet vid Salbohedsanstalten erhållit en väsentligt förändrad sammansättning. Av uppgifter, som jag införskaffat, framgår, att medan internernas medelålder under budgetåret 1929/1930, då beräkningarna utfördes, utgjorde 23 år, har den under budgetåret 1934/1935 sjunkit till 16 år. Det upplyses tillika, att av de nuvarande 50 eleverna ungefär 25 äro skolelever och att av de återstående halva antalet måste disponeras för jordbruksarbetet och andra löpande göromål. De övriga äro på grund av sinnesslöhet i det närmaste oanvändbara för arbetet med ladugården och kunna endast tagas i anspråk för vissa enklare planeringsarbeten.

Det synes mig under dessa omständigheter icke möjligt att i nämnvärd utsträckning räkna med biträde av internerna vid arbetenas utförande. Å andra sidan är det trängande behovet av ladugården klart vitsordat. Vid sådant förhållande och då de verkställda utredningarna ådagalagt, att en ladugårdsbyggnad av den storlek, som med hänsyn till jordbrukets behov påkallas, icke kan uppföras för tidigare beräknat belopp, har jag ansett mig nödsakad att tillstyrka, att ytterligare erforderliga medel ställas till förfogande. Merkostnaden har av byggnadsstyrelsen angivits till 16,300 kronor. Med hänsyn till att anbud å själva ladugårdsbyggnaden föreligger till ett belopp av 44,900 kronor och i betraktande jämväl av den omfattning, vari tidigare medverkan vid byggnadsarbetena förutsatts från anstaltens arbetsledare och elever, synes mig emellertid den beräknade posten för oförutsedda utgifter kunna något reduceras, förslagsvis med 1,300 kronor. Jag förordar alltså, att för nu ifrågavarande byggnadsarbeten ett ytterligare belopp av 15,000 kronor äskas hos riksdagen. I statsverkspropositionen hava särskilda anslagsmedel icke beräknats för ifrågavarande ändamål. Enligt vad jag av chefen för finansdepartementet inhämtat, bör emellertid täckning för nämnda belopp kunna beredas å riksstatsförslaget. Anslaget torde böra utgå av skattemedel och upptagas å femte huvudtiteln under rubrik Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar: Vissa byggnadsarbeten.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar: Vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 15,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Dagny Olsson.